

Μαντώ Μαυρογένους

Μαντώ Μαυρογένους (Τεργέστη, 1796 ή 1797 - Πάρος, 1840). Αγωνίστρια της Ελληνικής Επανάστασης, η θρυλική «ηρωίδα της Μυκόνου». Το 1825 δημοσιεύτηκε στο Παρίσι, από τον Ζ. Ζινουβιέ, μια νουβέλα με τίτλο «Μαυρογένους, η ηρωίδα της Ελλάδας», όπου εξιστορείται η, ως τότε δραστηριότητά της. Άλλωστε και η προσωπογραφία της τυπώθηκε και κυκλοφόρησε το 1827. (Περισσότερα...)

Ο πατέρας της Νικόλαος Μαυρογένης, ανιψιός του ηγεμόνα της Βλαχίας, Νικόλαου Μαυρογένη, είχε χρηματίσει κοντά του σπαθάρης (ανώτερος στρατιωτικός αξιωματούχος) της Βλαχίας αλλά, μετά τον θάνατο εκείνου (1790) κατέφυγε στη Βιέννη και στη συνέχεια στην Τεργέστη, όπου επιδόθηκε στο εμπόριο και τις τραπεζιτικές επιχειρήσεις, αποκτώντας μεγάλη περιουσία.

Στο τέλος της πρώτης δεκαετίας του 19ου αι. θα πρέπει να επέστρεψε στη γενέτειρά της Μύκονο. Η Μαντώ Μαυρογένους είχε πάρει επιμελημένη παιδεία στην Τεργέστη και είχε μάθει καλά ιταλικά και γαλλικά. Δεν είναι γνωστός ο χρόνος της άφιξής της στην Ελλάδα. Όμως, λίγο πριν από το 1821 βρισκόταν στην Τήνο σε έναν θείο της, λόγιο κληρικό. Αμέσως μετά την έκρηξη του Αγώνα, πήγε στη Μύκονο και τέθηκε επικεφαλής των επαναστατημένων συμπατριωτών της. Από ελληνικές πηγές δεν προκύπτει αυτοπρόσωπη συμμετοχή της στις πολεμικές επιχειρήσεις. Αντίθετα, από ξένους ιστορικούς και περιηγητές της εποχής εξαιρείται η δραστηριότητά της στα πεδία των μαχών τουλάχιστον ως το 1825.

Σύμφωνα με όσα αναφέρουν οι τελευταίοι, η Μαντώ εξόπλισε και επάνδρωσε δύο καράβια και πήρε ενεργό μέρος στην αντίσταση των Μυκονιατών εναντίον του τουρκικού στόλου, όταν έγινε απόπειρα αποβίβασης σώματος Αλγερινών στο νησί (1822). Ακόμη λέγεται ότι συμμετείχε στην πολιορκία της Καρύστου και ότι αγωνίστηκε στο Πήλιο και τη Φωκίδα (1823-1824).

Κατά τη διάρκεια του Αγώνα, της απονεμήθηκε ο βαθμός του αντιστράτηγου, τιμή μοναδική για γυναίκα την εποχή εκείνη. Γεγονός είναι ότι, η Μαντώ Μαυρογένους εργάστηκε για την ηθική ενίσχυση των αγωνιστών και ότι διέθεσε ολόκληρη την οικογενειακή της περιουσία για τις ανάγκες του Αγώνα.

Η παρουσία της στον ελληνικό χώρο ήταν ευεργετική για την ελληνική υπόθεση και το όνομά της έγινε θρυλικό στους φιλελληνικούς κύκλους της Ευρώπης. Η ίδια απηύθυνε επιστολές που απηχούν τα πατριωτικά της αισθήματα, προς τις φιλελληνίδες της Γαλλίας και της Αγγλίας, στις οποίες εξέθετε την οικτρή κατάσταση στην Ελλάδα, συμβάλλοντας έτσι στην τόνωση του φιλελληνικού ρεύματος.

Καθοριστική σημασία για τη ζωή της Μυκονιάτισσας ηρωίδας είχε ο συναισθηματικός της δεσμός με τον Δημήτριο Υψηλάντη. Το ειδύλλιο τους όμως, φαίνεται ότι είχε σκανδαλίσει μια μερίδα οπαδών του τελευταίου, που με εντελώς βίαιο τρόπο την απομάκρυναν (πιθανότατα το 1826) από το Ναύπλιο, όπου τότε κατοικούσε και τη μετέφεραν στη Μύκονο. Το 1827, με αναφορά της προς την Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας, η Μαυρογένους ζήτησε κατοικία στο Ναύπλιο την οποία και

της παραχώρησε λίγο αργότερα ο κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας, αναγνωρίζοντας την προσφορά της.

Μετά το 1831 έζησε σε διάφορα κυκλαδίτικα νησιά. Πέθανε πάμπτωχη και ξεχασμένη το καλοκαίρι του 1840 στην Παροικία της Πάρου. Λίγους μήνες πριν από τον θάνατό της, είχε υποβάλει επιστολή προς τον βασιλιά Όθωνα, ζητώντας οικονομική ενίσχυση «ως αγωνισαμένη προσωπικώς κατά των εχθρών της πατρίδος, ως θυσιάσασα υπέρογκας χρηματικές ποσότητες ιδικάς μας, ως στρατολογήσασα στρατιώτας και εκστρατεύσασα κατά των εχθρών της πατρίδος και εκπληρώσασα καθήκοντα στρατιωτικά».

Πηγή: ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ (Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια), Τόμος 7, σελ. 94 (*Συλλογή Βιβλιοθήκης Ε.Μ.Σ.*)